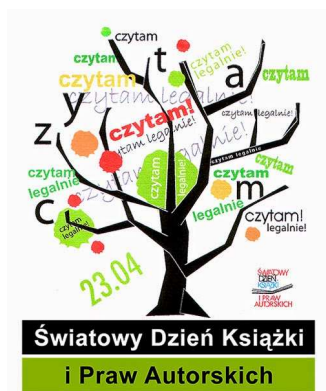

23 kwietnia: Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich

23 kwietnia na całym świecie obchodzony jest Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich.

I choć to zwykły dzień, w tym roku przypadający w piątek, to jest to święto wszystkich czytelników i ludzi związanych z książką i pisanem. Święto książki wywodzi się z Katalonii, a po raz pierwszy zorganizowano je w 1926 roku. Jest to ważna data w historii literatury światowej: data śmierci Cervantesa, urodzin i śmierci Szekspira. Zgodnie z tradycją katalońską tego dnia mężczyźni obdarowują swoje partnerki czerwoną różą, a one darują im książkę. W 1995 roku UNESCO ogłosiła **23 kwietnia Światowym Dniem Książki i Praw Autorskich.**

W obecnych pandemicznych okolicznościach, gdy szkoła jest zamknięta, a uczniowie pozostają w swoich domach, moc książek powinna być wykorzystywana do wzmacniania więzi między nimi, redukcji stresu, stymulowania ich umysłów i kreatywności. Czas ten zdaje się wyjątkowo sprzyjać lekturze – zarówno indywidualnej, dla własnej przyjemności, jak i wspólnemu czytaniu z bliskimi, przede wszystkim zaś z dziećmi, u których w ten sposób wykształca się nawyk czytania przez całe życie. Dzieląc się pasją do lektury i płynącą z niej wiedzą, stajemy się częścią wspólnoty, również międzynarodowej, i nie ma lepszego sposobu na przezwycięzenie poczucia samotności, zgodnie z zasadą: czytając, nigdy nie czujesz się sam.

Zachęcamy Wszystkich Czytelników naszej szkolnej biblioteki do celebrowania tego święta z dobrą książką w dłoni!

Cytaty

Obchodzony w tym roku po raz 27. Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich, tradycyjnie poświęcony jest promocji literatury i czytelnictwa, a także problematyki związanej z ochroną praw autorskich. Z inicjatywy UNESCO, od dwudziestu lat, co roku 23 kwietnia kolejne miasto staje się Światową Stolicą Książki. W 2021 r. jest nią Tbilisi - stolica Gruzji.

Linki do wydarzeń oraz tegoroczny plakat okolicznościowy będą do pobrania na stronie www.pik.org.pl

PRAWA AUTORSKIE

W Polsce kwestie praw autorskich reguluje Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Znajdziemy tam na przykład informacje o tym, że autorowi danego utworu, w tym oczywiście książki, przysługują autorskie prawa osobiste – czyli np. Henryk Sienkiewicz, którego nazwisko jest na okładce Potopu, nie może zdecydować, że od przyszłego wtorku zrzeka się autorstwa na rzecz Bolesława Prusa. Istnieją też autorskie prawa majątkowe, czyli – mówiąc w dużym skrócie – prawo do pobierania wynagrodzenia za stworzony przez siebie utwór. Te autor dzieła może jednak przenieść na inną osobę lub instytucję. Zgodnie z polską ustawą prawa te ustają (zwykle!) siedemdziesiąt lat po śmierci twórcy. Dlatego w tzw. domenie publicznej dostępne są utwory wspomnianych wyżej

Sienkiewicza czy Prusa. Ich publikowanie i rozpowszechnianie jest legalne i nie trzeba płacić za to potomkom tych autorów.

Dla nauczycieli oraz pracowników innych instytucji oświatowych szczególnie ważny jest art. 27. Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Mowa w nim o tzw. dozwolonym użytku (w Internecie spotkamy się też z nazwą „dozwolony użytek edukacyjny”): „Instytucje oświatowe [...] mogą na potrzeby zilustrowania treści przekazywanych w celach dydaktycznych lub w celu prowadzenia działalności naukowej korzystać z rozpowszechnionych utworów w oryginale i w tłumaczeniu oraz zwielokrotniać w tym celu rozpowszechnione drobne utwory lub fragmenty większych utworów”. Nie łamiesz prawa autorskiego, kiedy dla celów dydaktycznych oglądasz z uczniami film, robisz ksero wiersza czy fragmentu powieści. Możesz nawet, co jest szczególnie ważne w zdalnym nauczaniu, przesłać uczniom np. skan fragmentu książki. Ważne, by trafił on do „ograniczonego kręgu osób uczących się, nauczających lub prowadzących badania naukowe”. Powtarzajmy zatem młodzieży, że udostępnione przez nas materiały nie powinny trafić na powszechnie dostępne grupy w mediach społecznościowych i inne serwisy. Dobrze, by propagowanie czytelnictwa i zachęcanie do sięgnięcia po książki szło w parze z podnoszeniem świadomości na temat praw autorów do ich dzieł oraz sytuacji, kiedy te prawa zostają naruszone.

Zajrzyj do:

- <https://en.unesco.org/commemorations/worldbookday>
- <https://www.unesco.pl/neste/4/article/1/23-kwietnia-swiatowy-dzien-ksiazki-i-praw-autorskich-7/>
- <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19940240083/U/D19940083Lj.pdf>
- <https://edunews.pl/badania-i-debaty/opinie/3277-prawa-autorskie-co-wolno-w-szkole>
- <https://www.legalnakultura.pl/pl/prawo-w-kulturze/prawo-w-praktyce/news/3508,prawo-autorskie-w-edukacji-o-czym-pamietac-przed-powrotem-do-szkoly>

Nauczyciel bibliotekarz
Aneta Kacprzak